

№52 ივლისი - აგვისტო 2020 წელი

წვლილი - სავაჭრო-საგარეო ურთიერთობები

სადაც მთავარე

✎ ისრაფი

✎ ნაპოვანებების დაფარვა

✎ კარგი მოსწავლის აღზრდისთვის რამდენიმე წესი გეგმავს

✎ ადამიანის არსებობის და გარემოს - მოვლინების არსი

✎ ყურბანი

მსხვერპლშეწირვის დღესასწაული –
„ყურბან ბაირამი ახლოვდება“

წინასიტყვაობა

ძვირფასო მკითხველნო, მოგესალმებით მონყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაჰის სახელით, უზენაეს ალლაჰს უსაზღვრო ქება-დიდება, რომ პანდემიის შედეგად დაწესებული შეზღუდვებისა და რეგულაციების შემდეგ მოგვეცა საშუალება ჟურნლის დაბეჭდვისა და წარმოდგენისა. ასევე, გვსურს სულითა და გულით ყველას მოგილოცოთ მოახლოებული მსხვერპლშენიერვის დღესასწაული - ყურბან ბაირამი, რომელსაც მთელი ისლამური სამყარო მიმდინარე წლის 31 ივლის, 1,2 და 3 აგვისტოს აღნიშნავს. გისურვებთ, რწმენის სიმტკიცეს, სულიერ სიმშვიდეს, ჯანმრთელობასა და ბედნიერებას. ყველა ჩვენგანის უცვლელი მიზანი უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების დამსახურება და მუჰამედ შუამავლის ს.ა.ს. სიყვარულით გულების გაჯერებაა.

ასეთი დღესასწაულები ერთმანეთისადმი განაწყენებული პიროვნებების შერიგების ძირითადი საშუალებაა. ეს დღეები ადამიანების ერთმანეთზე მოფერების, მეგობრობის განმტკიცების, ნათესავების მონახულების, პატარების გახარების, მათი დასაჩუქრების, მოხუცების გულის მოგებისა და ღარიბების დაპურების საუკეთესო მომენტიცაა.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სადღესასწაულო დღეებში, ყურადღებით უნდა მოვეკიდოთ სულიერ ძმობას. იმ გულწრფელ ძმობას, რომელიც არ მთავრდება ამქვეყნად და იგი საიქიოშიც სამარადისოდ გაგრძელდება. ჩვენი, როგორც ადამიანური, ასევე რელიგიური ვალაია, დავეხმაროთ და გაჭირვების დროს გვერდში დავუდგეთ ოჯახის წევრს, სულიერ ძმას, მეზობელსა და ნათესავს. მათ მხარდაჭერა ვაგრძნობინოთ მაშინ, როცა ისინი საჭიროებენ სულიერ, მორალურ თუ მატერიალურ დახმარებას. თუკი ყოველი ჩვენგანი გავაკეთებთ იმდენს, რამდენის ძალაც შეგვწევს, ეს საკმარისი აღმოჩნდება იმისათვის, რომ სი-

დუხჭირეში ჩავარდნილმა ოჯახმა ცხოვრების მინიმალური საშუალება მოიპოვოს. ასე გადავარჩენთ კიდევ ერთ სასოწარკვეთილ და შეიძლება ითქვას, იმედგაცრუებულ ოჯახს, რომელიც დაღუპვის ზღვარზე იმყოფება. სწორედ, ასეთ დროს ერთმანეთისადმი გამოჩენილი ყურადღება შექმნის იმის საფუძველს, რომ ურთიერთშორის გვეკონდეს იმდენად მჭიდრო და კეთილი დამოკიდებულება, როგორსაც ისლამი გვასწავლის. ამასთან ერთად ვიყოთ ურთიერთმიმტევებელნი და გვიყვარდეს გაჩენილი გამჩენის პატივისცემისა და ხათრით.

ჩვენ, ღვთისმსახურებას ვასრულებთ იმ მიზნით, რომ სანაცვლოს, როგორც ამქვეყნად, ასევე საიქიოში დიადი გამჩენი მისი უსაზღვრო წყალობით გადაგვიხდის. ასე ვიქნებით მისი ის საყვარელი მსახურები, რომლებსაც საიქიო სამარადისო ნეტარებას ჰპირდება. კარგად ვიცით, რომ უზენაეს ალლაჰს უყვარს მორწმუნენი, მომთმენნი, ქველმოქმედნი, ხელგამლილნი, ღვთისმსახური და არ უყვარს მჩაგვრელნი, მფალგველნი, ურწმუნონი და ისინი, ვინც ზღვარსგარდასულნი არიან. ყოველი ადამიანის მიერ შესრულებულ ღვთისმსახურებას საფუძვლად თან ახლავს დიად გამჩენთან დაახლოების სურვილი და დიდი სიყვარული. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მსხვერპლშენიერვა - ყურბანი, როგორც ლექსიკური მინშვნელობით, ასევე სულიერების თვალსაზრისით უზენაეს ალლაჰთან დაახლოებას ნიშნავს. მსხვერპლშენიერვა - ყურბანი ადამიანის ალლაჰთან დაახლოებას უზრუნველყოფს. მსხვერპლშენიერვა - ყურბანი მატერიალურ გაღებას მოითხოვს და ეს ადამიანისთვის ძნელი შესასრულებელია, რადგან ვნებას უნდა სძლიოს, მაგრამ ამვდროულად ეს ღვთისმსახურება, ალლაჰთან დამაახლოებელი ყველაზე მნიშველოვანი საშუალებაა.

ისრაფი

ისრაფი ზედმეტ ხარჯვას, ფლაგვას, ხელთარსებული სიკეთეების უზომოდ, საჭიროზე უფრო მეტად გამოყენებას ნიშნავს.

ყურანში გამჩენი ალლაჰი ბრძანებს:

„ჭამეთ და სვით, და არ გადახვიდეთ ზღვარს, შეჭველად, მას არ უყვარს ზღვარგადასულნი.“ (ელრაფი, 7/31)

შუამავალიც (ს.ა.ს.) ასე ბრძანებს: „სიამაყისა და ზღვარგადასულობის გარეშე ჭამეთ, სვით, შეიმოსეთ და გაიღეთ მონყალეზა“ (იბნ მაჯე).

არ უნდა დაგვაგინყდეს, რომ ჩვენთვის ყველაფრის მომცემი გამჩენი ღმერთია. ჩვენს ხელთარსებული სიკეთეებიც მის მიერ ჩვენზე მოღებული წყალობაა. შესაბამისად, ამ ნაწყალობებს ტყუილუბრალოდ, როგორც გვინდა ისე, ვერ დავხარჯავთ. ყურანში ნაბრძანებია: **„ნუთუ ეგონა ადამიანს, რომ უპასუხისმგებლოდ იქნებოდა მითვებული?“** (ყიამეთი, 75/36)

შუამავალი ბრძანებს: *ადამის მოდგმა განკითხვის დღეს ფეხს ვერ მოიცვლის,*

სანამ ხუთ კითხვას არ უპასუხებს: სიცოცხლე როგორ გაატარა? ახალგაზრდობა როგორ გამოიყენა? ქონება როგორ მოიპოვა? სად დახარჯა? ცოდნის მიხედვით მოქმედებდა თუ არა? (თირმიზი, იამეთ, 1 IV, 612;)

როცა მფლანგველობას ვახსენებთ, პირველი, რაც იგულისხმება, ეს სიმდიდრით ზღვარგადასულობაა. როგორც ჰადისებშია მოცემული, ზღვარგადასულობაა ქონების არამიზნობრივი ხარჯვა, არასაჭირო საუბარი, ზედმეტი კითხვების დასმა: „ალლაჰმა, დედებისადმი უპატივცემულოდ მოქცევა, გოგო შვილების ცოცხლად დამარხვა, (რისი გაცემაც შეიძლება) იმისი გაუცემლობა, (რისი ალების უფლებაც არ გაქვთ) იმისი ალება, აკრძალულად (ჰარამად) დაგიდგინათ. ასევე არ მოსწონს (უსარგებლო) მითქმა-მოთქმა, ზედმეტი კითხვები და ქონების ფლანგვა.

პირობითად, საჭიროებები სამ ნაწილად უნდა დავყოთ. პირველი: სიცოცხლის, ქონების და რელიგიის დასაცავად გამოსაყენებელი ხარჯები, რომლებიც

აუცილებელად უნდა გამოვიყენოთ; მეორე: ხარჯები, რომელთა გაულებლობის შემთხვევაში სხვადასხვა დაბრკოლება შეგექმნება; მესამე კი ცხოვრების გასაუმჯობესებლად და გასაიოლებლად გამოვიყენება. სწავლულთა აზრით, ჩამოთვლილი სამი კატეგორიის გარდა სხვა ყველა ხარჯი ზღვარგადასულობაში ითვლება.

თანამედროვეთაგან მალიქ ბ. ნადლე გვიყვება: „მოუწესრიგებელი ტანისამოსით შუამავალთან მივედი. შუამავალმა მკითხა:

-შენ რაიმე სახის მატერიალური შესაძლებლობა გაგაჩნია?

-დიახ, ალლაჰის შუამავალო, - მივუგე მე.

-რა სახის სიმდიდრე გაქვს?

-უზენაესმა აქლემის, ცხვრის, ცხენის ჯოგი და მოსამსახურეები მიბოძა, -ვუპასუხე.

-თუ ალლაჰმა შენ სიმდიდრე გარგუნა, მაშინ მისი კვალი შენზე (სამოსზე) უნდა აისახებოდეს.

უზენაესის მიერ ბოძებული საუკეთესო წყალობისაგან სარგებელის მიღება და ზღვარგადასულობა სხვადასხვა რამაა. პირველ რიგში, იმის, რაც ნება დართულია (ჰალალი), გამოყენება არავითარ საფრთხეს არ წარმოადგენს. უფრო მეტიც, უზენაესის წყალობის ზომიერად გამოყენება და მისგან სარგებელის მიღებას გვირჩევს თვით უზენაესი ყურანში: „**ჰკითხე: ვის ძალუძს აკრძალოს მორთულობა და სანუკვარი სარჩოთაგანი ალლაჰის მიერ თავის მსახურნზე ნაბოძები?**“ (არაფი, 7/32)

ერთ დღეს აბდულლაჰ ბ. ამრი შუამავალთან მივიდა და ჰკითხა: „კარგი სამოსი რომ ჩავიცვა, სიამაყე იქნება?“ შუამავალმა უპასუხა: „არა“. „შესანიშნავ აქლემზე რომ შევჯდე, სიამაყეა?“ შუამავალმა კვლავ უპასუხა: „არა“. „კარგით, გემრიელი კერძები რომ მოვამზადო, ხალხს გავუმასპინძლდე და ისინი უკან მომყვებოდნენ, ეს სიამაყე იქნება?“ შუამავალმა კვლავ „არა“ უპასუხა. „თუ ასეა, მაშინ რა არის სიამაყე?“ ამის შემდეგ შუამავალმა ბრძანა: „სიამაყეა სხვისი უფლებების შელახვა და ადამიანების

დამცირება.“

შუამავალი აღნიშნავს, რომ სიამაყე და ფლანგვა მაშინ იჩენს თავს, როცა ადამიანი ზღვარს გადადის და საკმარისზე მეტს იყენებს: „სიამაყისა და ზღვარგადასულობის გარეშე სურვილისამებრ მიირთვით, მოწყალება გაეცით და შეიმოსეთ.“ ალლაჰი ბრძანებს: „...**ჭამეთ და სვით, და არ გადახვიდეთ ზღვარს, უეჭველად, მას არ უყვარს ზღვარგადასულნი.**“ (ელრაფი, 7/31)

ამგვარად უზენაესი თავის მონა-მსახურს სიკეთით აჯილდოებს, მასზე თავყვანისცემას უბრძანებს და უყვარს ისინი, ვინც არ არიან ზღვარგადასულნი. მისდამი მადლიერ ადამიანებს კი სარჩოს უმრავლებს: „**თუ ნამდვილად მადლიერნი იქნებით, უთუოდ, წყალობას გიმრავლებთ.**“ (სურა იბრაჰიმი, 14/7)

საჭიროზე მეტის ხარჯვა და ქონების დაუფლება იმას ნიშნავს, რომ სხვისთვის განკუთვნილი წილი მივითვისეთ. რამდენად სამწუხაროც არ უნდა იყოს, დღესდღეობით ეს ყველაფერი ყველას დავინწყებული აქვს. მაშინ, როცა მილიონობით ადამიანი მშვიერი და ლუკმა პურის მოლოდინშია, ათასობით პური ნაგავსაყრელებზე ხვდება. როცა შუამავალი ბრძანებს: „**თქვენგან რომელიმეს ხელიდან პური რომ დაგივარდეთ, მაშინვე აიღეთ, მტვერისაგან განმინდეთ და მიირთვით, ის ეშმაკს არ დაუტოვოთ.**“ (მუსლიმი)

ისეთი ხარჯვა, რომელიც მიმართულია

მხოლოდ და მხოლოდ იმისაკენ, რომ საზოგადოებისაგან განსხვავებით უფრო მაღალ საფეხურზე იდგეს, ზღვარგადასულობაში ითვლება. შუამავლის მიერ ოქროს ან ვერცხლის სასმისიდან რაიმეს დაღევა, აბრეშუმის და მსგავსი ძვირადღირებული ნივთების გამოყენების აკრძალვა ზემოთ აღნიშნულ ზღვარგადასულობათა კატეგორიას მიეკუთვნება.

ერთ დღეს შუამავალი მივიდა საადთან, რომელიც აბდესს იღებდა. როცა შენიშნა, რომ საადი ბევრ წყალს ხარჯავდა, ასე უთხრა: - ეს ისრაფია.

უნდა აღინიშნოს, რომ მატერიალურის გვერდით უფრო საშიში და დამღუპველია სულიერი ისრაფი. მათ შორის ისრაფი ღვთისმსახურებასა და რწმენაში.

ალლაჰის ბრძანებებზე დაუმორჩილებლობა, ზღვარს გადასვლა ისრაფია. ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი და ყურადსაღები დროის ისრაფია, დროის ფუჭად გაყვანა და ხარჯვა. შუამავალი ბრძანებს: *ორი წყალობა არსებობს, რომლის ფასსაც ადამიანთა უმრავლესობა ვერ ხვდება: ჯანმრთელობა და თავისუფალი დრო.* (ბუხარი, რიჟაქ, 1)

ისლამისგან შორს დგომით იმქვეყნიური სამუდამო ბედნიერების დაკარგვა მეტად ცუდი და საშინელი რამაა. მორწმუნე ადამიანმა კარგად უნდა იცოდეს დროის ფასი და თავი შორს უნდა დაიჭიროს ჭორიკანა, დროის ტყუილად მხარჯავი ადამიანებისგან.

„და როცა დაინახავ, რომელნიც ამოდ ჩაიჭრებიან ჩვენს აიათებში, უმალვე პირი აქციე, სანამ სხვა საუბარზე გადავლენ. ხოლო თუ ეშმაკი გადაგავიწყებს, მაშინ გახსენებისთანავე აღარ დაჯდე უსამართლო ხალხის გვერდით!“ (ენლამი 6/68)

ნიშანდობლივია შუამავალის ერთი ჰადისი: „ხუთი რაღაცის მოსვლამდე ხუთი რაღაცის ფასი კარგად იცოდე: სიკვდილის მოსვლამდე - სიცოცხლის, დასაქმებამდე - თავისუფალი დროის, სიღარიბის მოსვლამდე - სიმდიდრის, მოხუცებულობამდე - ახალგაზრდობის და ავადმყოფობამდე -

ჯამრთელობის.“

ისრაფია უგულისყურო ლოცვა.

ყურანში ალლაჰი აფრთხილებს უგულისყუროდ მლოცველებს, რომლებიც სხვის დასანახად ასრულებენ ღვთისმსახურებებს:

„ვაი, იმ მლოცველებს, ისინი, რომელნიც უგულისყუროდ ასრულებენ ლოცვას! ისინი, რომელნიც (ღვთისმსახურებას) სხვის დასანახად აღავლენენ! და დახმარების ხელის განვდენაზე (ზექათსა და მსგავს მოწყალებებზე) უარს ამბობენ!...“ (მაალუნი 107/4-7)

ისრაფია რამაზნის თვეში მარხვა, თუკი ღვთისმსახური სათანადო წესების დაცვით არ ატარებს ამ თვეს. შუამავალი ბრძანებს:

„ვინც რამაზნის თვეში ტყუილის ლაპარაკს და ტყუილით საქმის კეთებას არ შეეშვება, ალლაჰს მისი შიმშილობა არაფერში არ სჭირდება.“ (ბუჰარი, სავმი 8)

„რამდენი მარხულია, ვისაც უკან მხოლოდ შიმშილობა, რამდენი მლოცველია (თარავის, თეჰეჯჯუთ ნამაზის), ვისაც უკან მხოლოდ უძილობა რჩებათ.“ (იბნ მაჯე, სიამი 21).

ისრაფია ზექათი და სადაყა (მოწყალება), რომელიც კეთდება სხვის დასანახად და რომელსაც თან ახლავს დაყვედრება და

წყენა. ალლაჰი მოგვინოდებს, გაღებულ მონყალებას არ გავაყოლოთ დამცირება და დაყვედრება. რამეთუ კეთილი სიტყვა უკეთესია ისეთ მონყალებაზე, რომელსაც თან ახლავს წყენა. მსგავსი ქცევით ფუჭი გახდება ყოველგვარი წყალობა: „რომელნიც გაიღებენ თავიანთ ქონებას ალლაჰის გზაზე, შემდეგ კი რასაც გასცემენ უკან ყვედრებასა და დამცირებას არ მიაყოლებენ, მათი საზღაური თავიანთ ღმერთთანაა, მათ არც შიში ექნებათ და არც არასდროს დამნუხრდებიან. კეთილი სიტყვა და მიტევება უკეთესია ისეთ მონყალებაზე, რომელსაც თან ახლავს წყენა... გაცემული მონყალება ამაოდ არ ჰქმნათ დაყვედრებითა და დამცირებით...“ (ბაყარა 2/262-264).

როგორც ყურანი მიგვითითებს, ხარჯვაში შუა გზა უნდა დავიჭიროთ:

„ხოლო რომელნიც, როცა შემონირულობას გასცემენ, არც ფლანგავენ და არც ძუნწობენ, საშუალოს ირჩევენ მათ შორის.“ (ფურყანი, 25/67)

უზენაესი ყურანში ბრძანებს: „და ნუ იქნები ხელმომჭირნე და ნურც გაშლი მას ბოლომდე, თორემ იმედგაცრუებული, გაღატაკებული დარჩები!“

ისრაფია ყურანის მხოლოდ კითხვა, თუკი მისი მიხედვით არ ვცხოვრობთ. მორწმუნე ადამიანმა ყურანი უნდა იკითხოს, კარგად გაიგოს და პრაქტიკულ ცხოვრებაში მისი მიხედვით უნდა იცხოვროს. ყველაზე მეტად ყურანის პრაქტიკულ ცხოვრებაში გამტარებელი მუჰამედ შუამავალია. როდესაც წმინდა აიშას შეეკითხნენ შუამავლის ზნეობის შესახებ, მან უთხრა: „თქვენ რა, ყურანს არ კითხულობთ? შუამავლის ზნეობა ყურანის ზნეობაა“ (მუსლიმი, მუსააფირინი, 139). და მართლაც, შუამავალი ყურანით ცხოვრობდა, აკეთებდა ყველაფერ იმას, რასაც ბრძანებდა ალლაჰი ყურანში, და თავს შორს იჭერდა ყველაფერ იმისგან, რაც აკრძალული იყო ყურანით. ამიტომაც იყო, რომ მას „ცოცხალი და მოძრავი ყურანი“ ეწოდა.

ისრაფია ასევე სიზარმაცით სხვებზე დამოკიდებულ მდგომარეობაში ჩავარდნა. როგორც შუამავალი აღნიშნავდა, ალლაჰს უყვარს მშრომელი ადამიანი, ვინც ჰალალი შემოსავლის მოპოვებისთვის ოფლს ღვრის. ალლაჰის შუამავალი სიზარმაცისგან და სიზარმაცით გამონეული ვალებში ჩავარდნისგან ალლაჰს მიეკედლებოდა. (ბუჰარი, დაავათი 36; თირმიზი, დაავათი 75). სხვა ჰადისში ნაბრძანებია: „არავის არ მიუღია საკუთარი ხელით გამომუშავებულ შემოსავალზე უფრო სასარგებლო შემოსავალი. ალლაჰის შუამავალი დავუდიც საკუთარი ხელით გამომუშავებულს მიირთმევდა“ (ბუჰარი, ბუიუ 15).

ისრაფია ბევრი ლაპარაკიც. შუამავალმა საკუთარი მეუღლე - ჰაფსა ასე დაარიგა: „ჰაფსა! ბევრ ლაპარაკს მოერიდე, ალლაჰის ხსენების (ზიქრის) გარდა ბევრი ლაპარაკი გულს კლავს, ალლაჰი კი ბევრჯერ ახსენე, რადგანაც ეს გულს აცოცხლებს“ (ალი-მუთთაჟი, 1896).

ყურანში ნაბრძანებია: „უეჭველად, მფლანგველები ეშმაკის ძმები არიან, ხოლო ეშმაკი უმადურია თავისი ღმერთის წინაშე.“

ნაკლოვანებების ღაფარვა

ძვ. ომარი (ა.კ.მ.) ღამღამობით გადაცმული ფორმით მედინას ქუჩებში გადიოდა და თავისი ხალხის მდგომარეობას სწავლობდა. ერთხელაც აბდულლაჰ ბინ მესუდთან ერთად მორიგ შემოვლაზე იყო, როცა ერთ-ერთ სახლიდან შეზარხოშებულ ადამიანთა ხმები ისმოდა. ძალიან გაბრაზდა მართლმორწმუნეთა მბრძანებელი და სახლში პირდაპირ აივნიდან შევიდა, სადაც მას შემდეგი სურათი დახვდა: ერთი მოხუცი კაცი, რომელსაც წინ ალკოჰოლური სასმელი ჰქონდა, თავისი მხევლის ცეკვითა და სიმღერით იმდენად გაბრუნებული იყო, რომ ხელმწიფის შესვლა დროულად ვერ შეამჩნია. განრისხებულმა ხელმწიფემ კი მას ჩხუბი დაუწყო და ასე მიმართა:

- არ მინახავს მე ამაზე მეტად საზიზღარი საქმე, რასაც შენ აკეთებ! რას ფიქრობ? ნუთუ ამისათვის არ დაისჯები?

მოხუცმა მორცხვად, მაგრამ აუღელვებლად ასეთი პასუხი გასცა:

-ხელმწიფის ნამოქმედარი ჩემსაზე 3-ჯერ მეტია.

-ეს როგორ? - ჰკითხა ხელმწიფემ. მოხუცმა კი ასე ჩამოაყალიბა:

-ალლაჰი ბრძანებს: „სახლებში კარებიდან შედით“ - თქვენ კი, აივნიდან შემოხვედით, ასევე ალლაჰი ბრძანებს: „სხვის სახლში შესვლისას ნება ითხოვეთ და როცა შეხვალთ მოესალმეთ“ და კიდევ ალლაჰი ბრძანებს: „სხვისი ნაკლი არ გამოიკვლიოთ“, თქვენ ეს არცერთი პირობა არ შეასრულეთ, ასე რომ თქვენი ნამოქმედარი 3-ჯერ უფრო მძიმეა.

ძვ. ომარი უცებ შეჩერდა, მისი სიბრაზე და განრისხებულობა სადღაც გაქრა.

-მართალს ამბობ მოხუცო, თუ ალლაჰი ომარს ამ ცოდვას არ აპატიებს, ვაი, მას! - უთხრა და იქაურობას გაეცალა ისე, რომ ტირილს ვერ იკავებდა და თვალებიდან ნამოსული ცრემლები წვერს უსველებდა. მისი სადარდებელი სულ სხვა იყო. ის ფიქრობდა, რომ ვაი თუ მოხუცი ამოვარდა კალაპოტი-

დან და ეს საქმე გააგრძელა, ხელმწიფემ მაინც დამინახაო ამის ფიქრით, მე ვიქნები ამის საბაბი და ჩემი სასჯელი უფრო გაიზრდებაო.

ეს მოხუცი დიდი ხნის განმავლობაში ხელმწიფეს ვერ ენახებოდა. ერთ დღეს ძვირფასი ომარი სამლოცველოში თანამიმდევრებთან საუბრობდა, მან შენიშნა, რომ მოხუცი დიდი მორიდებით შევიდა მათთან და კუთხისაკენ წავიდა დასაჯდომად, მას ხელმწიფემ, ისე რომ საუბარი არ გაუწყვეტია, ხელით ანიშნა, რომ მასთან მისულიყო. მოხუცი შორიახლოს მივიდა და აპირებდა დაჯდომას, მაგრამ ხელმწიფემ ის მასთან მარჯვნივ გვერდით დასვა. საუბრისას მოხუცისაკენ გადაიხარა და ყურში ჩასჩურჩულა: იცოდე იმ ღამის შესახებ არავისთვის არაფერი არ მითქვამს, არც აბდულლაჰს. მოხუცმაც მბრძანებელს ყურში ჩასჩურჩულა: მეც იმ დღის შემდეგ ისეთი რამ აღარ ჩამიდენია. ამ დროს მბრძანებელმა ხმამაღლა წამოიძახა: „ალლაჰუ-ქბერ“ (დიდება ღმერთს), თანამიმდევრები გაკვირვებული უცქეროდნენ მათ, მაგრამ მათი სახის გამომეტყველებით ჩანდა, რომ ისინი ამ დაფარულ საუბარს წარღვნამდე არავის არ გაუმხელდნენ.

ყურანში სურა ჰუჯურათის მე-12 აიათში: „...და არ გამოიკვლიოთ ერთიმეორის შეცდომები და არ გაკილოს ზურგსუკან თქვენგან ზოგმა სხვები...“ ნახსენებ სიტყვას, „თეჯესსუს“, შუამავლის ამ ჰადისიდან გამომდინარე: „ვინც, ერთი მუსლიმის მდგომარეობას, რომლის გამოაშკარავება მას არ სურს, მაგრამ ეს კი ამას ხალხს გააცნობს და სალაპარაკოდ გახდის, ალლაჰიც მის ნაკლოვან მხარეებს სხვისთვის ნათელს გახდის და ასე შეარცხვენს მას, თუ გინდ მისი საქმეები იყოს თავის სახლში, სადმე მალულად ჩადენილი“ (ბუჰარი, მეზალიმ 3). სწავლულები ასე განმარტავენ: „სხვისი ნაკლოვანების მოსაძებნად დროის არ დაკარგვა“. კიდევ ერთი ჰადისი: „მანამდე არ

გარდაიცვლება ის ადამიანი, სანამ თვითონაც არ შერცხვება სხვის წინაშე, როგორც მან შეარცხვენს მის მორწმუნე ძმას სხვებთან“.

ასეთი აკრძალვა ყურანში ადამიანთა პირადი ცხოვრების დაფარვისთვისაა, რაც წარმოადგენს ადამიანის უფლებების დაცვასაც. პირველ რიგში, ადამიანმა თავისი პირადი ცხოვრება უნდა დაფაროს, ადამიანს გააჩნია სხვადასხვა ფიქრი, გრძნობა, ზრახა და ა.შ. ეს თვისებები მან უნდა აკონტროლოს და უნდა იცოდეს, რომ რა მოისმინოს, რა დაინახოს, რა იგრძნოს. ერთი შეხედვით, თითქოს ადამიანს ამის გაკეთება არ შეუძლია, მაგრამ სწორედამა რომ ამას ითხოვს ჩვენგან უდიდესი ალლაჰი.

ადამიანმა საკუთარი თავი რომ მართოს, პირველ რიგში, გულს უნდა მიაქციოს ყურადღება, უნდა აკონტროლებდეს სმენას, ხედვას და ა.შ. ეს არც ისე ადვილია, მაგრამ დროთა განმავლობაში შესაძლებელია, ასეთი მართვით ცოტა ხნის გასვლის შემდეგ მიხვდება იგი, რომ ნამდვილად სხვათა საქმეების და ნაკლის მოძებნა არა არის მისი საქმე. უზენაესი ყურანში ასე ბრძანებს: **„არ მისდიო იმას, რისი ცოდნაც არ მოგეპოვება შენ. უეჭველად, ყურისგან, თვალისა და გულისგან, ყველასგან პასუხი მოეკითხება!“** (ისრა 17/36)

სურა ჰუჯურათში ალლაჰი ბრძანებს: **„რამეთუ მორწმუნენი ძმები არიან...“**, ამ აიათის მიხედვით თუ გვინდა ვიცხოვროთ, ჩვენი მორწმუნე ძმები ჩვენთვის სარკედ უნდა ვაქციოთ. მათი გაკეთებული საქმეებისგან მაგალითი უნდა ავიღოთ, თუ ისინი ბოროტებას ჩაიდენენ, უნდა დავინახოთ და გამოვასწოროთ შეძლებისდაგვარად. თუ სიკეთეს ჩაიდენენ, ისიც უნდა დავინახოთ და სხვებისთვისაც მაგალითად ვაქციოთ. აი, ესაა ძმობა. ვინც ეძებს ძმობას, მან ძმობა უნდა შეძლოს, მხოლოდ სხვისგან არ უნდა ელოდოს, რადგანაც თითოეული ჩვენგანის ხარისხი განისაზღვრება ჩვენივე ძმის ხარისხით. თუ ვინმე იძახის, ამ ქვეყნად არავისი ნდობა არ შეიძლებაო, მან გადახედოს, თუ ვის რა საფუძველი მისცა იმისათვის, რომ მას ენდონ.

არიან ადამიანები, რომლებიც ჩასაფრებულის პოზიციას იჭერენ, რათა სხვი-

სი შეცდომა დაიჭირონ და შემდგომში ის გამოიყენონ ისევ მის საწინააღმდეგოდ. მორწმუნე ძმისთვის ამაზე დიდ ბოროტებას ვერასოდეს ჩაიდენს ადამიანი. როცა ხალიფა ომარი (რ.ა.) მოხუცის სახლიდან გამოვიდა, იმას ფიქრობდა, ვაითუ ეს ადამიანი იფიქრებს, რომ ხელმწიფემ მაინც დამინახა, ჩემი საქმე ყველასთვის ცნობილი გახდება, ამიტომ რა აზრი აქვს დამალვასო, რადგანაც ნდობა დაკარგა ხელმწიფის მიმართაც კი და გააგრძელებს ცოდვების კეთებას, მაგრამ ეს ასე არ მოხდა იმიტომ, რომ არ გამოაშკარევებულა და ალლაჰმა ორივეს დანაშაული დაფარა.

რა არის ცოდვა? რა არის მადლი? სიმართლე ან უსამართლობა? ამას ალლაჰი განსაზღვრავს, ჩვენი ვალდებულება სხვათა ნაკლოვანების გამოკვლევისაგან თავის შეკავებაა. ცუდი და ისლამის საწინააღმდეგო ქმედებები, რომლებსაც ადამიანი საკუთარი თავის საზიანოდ სჩადის, ალლაჰის წინაშე უპატივისმცემლობაა, რასაც შემდგომში შეიძლება უდიდესი ალლაჰი ამ ადამიანს აპატიებს, თუ იგი მიტევებას მოითხოვს, მაგრამ სხვა ცუდი და ისლამის საწინააღმდეგო ქმედებების საშუალოზე გამოტანა - ალლაჰის წინაშე ბევრად დიდი უპატივისმცემლობაა, რომელიც იმ ხალხის გულის მოგებასაც მოითხოვს, ვისი ცუდი ქმედებებიც გამოაშკარავდება და მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება მასაც ეპატიოს, თუ, რა თქმაუნდა, მოითხოვს პატიებას.

შენი ცოდვების დაფარვა და დამალვა ზრდილობაა, ხოლო სხვისი ცოდვების დაფარვა და დამალვა უფრო დიდი ზრდილობაა, რადგანაც ადამიანობაა ის, რომ ბოროტების აღქმამ უბიძგოს სიკეთისა და სასარგებლო საქმეების კეთებისაკენ.

უდიდესმა ალლაჰმა ჩვენ ყურანის სახით გვინყალობა ჩვენი ქმედებების პარამეტრები, რომელთა ჩარჩოდან არ უნდა გამოვიდეთ. ვინც ამ ჩარჩოში ყოფნას ამჯობინებს, მას აღარ დასჭირდება სხვისი ნაკლოვანებების მოძიება, პირიქით, თუ რაიმე არასახარბიელო დაინახა, მის დაფარვას შეეცდება.

დაე, უდიდესმა ალლაჰმა თითოეულ ჩვენგანს შეგვაძლებინოს ამ ჩარჩოში ყოფნა და ცხოვრების ასე გაგრძელება.

ომარ ბოლქვაძე

კარგი მოსწავლის აღზრდისთვის რამდენიმე წესი მოთბლეს

1. ბავშვები დროულად დააძინეთ.

2. ჩანთის ჩლაგებაში დაეხმარეთ. თითო-ეულ გაკვეთილისთვის სხვადასხვა ფერის საქალაღდე შეუძინეთ. დროდადრო შეუმოწმეთ, აქეს თუ არა კალამი, ქალაღდი და საშლელი ჩანთაში.

3. სკოლაში წასვლამდე აუცილებლად საუზმე უნდა მიართვით.

4. სკოლიდან დაბრუნებისას ცნობისმოყვარებით და არა გაკიცხვის მიზნით იკითხეთ, თუ რა შეისწავლა. საუბრის დროს მიიღე ინფორმაცია მეგობრებსა და მასწავლებლებზე, რომლებიც მას მოსწონს ან არ მოსწონს.

5. როდესაც ისინი ცუდ ნიშნებს მიიღებენ, იყავით მათი მხარდაჭერი. შეახსენეთ, რომ მათი შესაძლებლობები და პოტენციალი რეალურად გაცილებით მაღალია, ვიდრე ეს დაბალი ქულა და თუ ისინი იმეცადინებენ, ბევრად უკეთეს ქულას მიიღებენ. გაუგებარი საკითხების შემთხვევაში უთხარით, რომ დაეხმარებით ან იპოვით ისეთ ვინმეს, რომელიც დაეხმარება. როდესაც ის კარგ ქულას მიიღებს, აღნიშ-

ნე მისი წარმატება ცოტათი აღელვებითა და აღფრთოვანებით.

6. დაეხმარეთ თქვენს შვილებს, ოცნებობდნენ მაღალი მიზნების მისაღწევად და შეაგულიანეთ. ასევე ხშირ-ხშირად შეახსენეთ ბედნიერების საიდუმლო: წარმატებებით არ უნდა გაამაყდეს და წარუმატებლობის შემთხვევაშიც იმედი არ უნდა დაკარგოს.

7. დავალების ვერ შესრულების გამო ნუ უსაყვედურებ მას. ნუ მოუწოდებ მას საშინაო დაველების შესრულებას, როცა მის საყვარელ თამაშს თამაშობს. თუ გინდათ რომ აუცილებლად თამაში შეუჩერო, სხვა მიზეზით შეუნყვიტე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, თქვენ აუცრუებთ გულს სკოლაზე, წიგნზე, სწავლაზე და სიცოცხლის ბოლომდე ზიანს მიაყენებთ მათ.

8. მისი მეგობრების სახელები გაიგე და შეეცადე, გაეცნოთ მათ. . . ბავშვის შემჩნეულად გააკეთე სოციალური ინჟინერია. სკოლის ასაკში მეგობრებს უფრო მეტი ზეგავლენა აქვთ, ვიდრე მშობლებს.

9. კვირაში ერთხელ ესაუბრეთ მათ მას-

წავლებელს შვილის აკადემიური, პირადი და სოციალური სტატუსის შესახებ. დროგამოშვებით დაესწარი გაკვეთილებს და დააკვირდი მას.

10. შვილი დაიცავი, მაგრამ მასწავლებლები და სკოლის ადმინისტრაცია მტრად არ აცნო... მოუსმინეთ, რას ამბობს თქვენი შვილი; მაგრამ არ მიიღოთ იმნამსვე გადაწყვეტილება, რომ ყველაფერი, რასაც გაუბნებთ, მართალია.

11. შეეცადეთ, ყვირილის გარეშე აუკრძალოთ ვიდუოთამაშები. თუ ვერ შეძლებთ, მაშინ გამოიკვილიეთ ვიდუო თამაშების მავნე ზემოქმედება და სთხოვეთ თქვენს შვილს, მანაც გამოიძიოს. შემდეგ შეთანხმდით ერთ დღეზე და ერთად იმსჯელეთ ამ საკითხზე. აკრძალეთ ვიდუო თამაშები სამუშაო დღეებში და კვირა საღამოს.

12. წახალისეთ თქვენი შვილი, კრიტიკულად იფიქროს. ერთად წიგნის კითხვის დროს ყოველთვის დაუსვი კითხვები. მათ შორის "რატომ?" კითხვაც.

13. ნებისმიერი კამათის შემთხვევაში ლოგიკის, ცოდნისა და მტკიცებულებების საფუძველზე დისკუსიებში მონაწილეობისთვის წახალისე. როდესაც მართალი იქნება, გაამართლეთ. თუ არასწორი ხარ, აღიარე და გამოასწორე შენი შეცდომა. ასეთნაირად თქვენ მისთვის კარგი მაგალითი იქნებით.

14. ეცადეთ, გაეცნონ თქვენმა შვილებმა სკოლისგარეშე ხელოვნებას, სპორტს და სხვადასხვა ჰობებს. ჩაწერეთ სხვადასხვა დაწესებულებაში ან კლუბებში, როგორიცაა მუსიკა, მხატვრობა, თეატრი, ფეხბურთი, კალათბურთი, ცურვა და ქადრაკი.

15. ერთად უყურეთ კარგ ფილმებს.

16. ალკოჰოლური სასმელები, სიგარეტი, ყომარი და მსგავსი ცუდი ჩვევები თუ აქვთ, შეეცადეთ, დაატოვებინოთ რაც შეიძლება მალე. აუხსენით და აჩვენეთ ასეთი მავნე ჩვევების მოქმედება ინდივიდსა და საზოგადოებაზე.

17. პატივი ეცი მეუღლეს და ბავშვების თანდასწრებით ნუ იყვირებთ და ნუ იჩხუბებთ.

18. წაიყვანეთ შვილები ღარიბ უბნებში, თავშესაფრებში, ბავშთა სახლებში და დაეხმარეთ მათ. ასეთნაირად ისინი უფრო მეტად დააფასებენ თავიანთ შესაძლებლობებს

19. როდესაც მათ ფულს მისცემთ, შეახსენეთ, რომ მისგან ნაწილი ღარიბებს უნდა მისცენ. როდესაც საუკეთესო ქულას აიღებს, ვალდებულია, ზეკათის სახით, თავისი შესაძლებლობიდან გამომდინარე, დაეხმაროს გაკვეთილების გაგებაში იმ მოსწავლეებს, რომლებიც დაბალ ქულებს ღებულობენ.

სწორედ შვილები არიან ყველაზე დიდი ბედნიერება, რომლითაც ალლაჰმა დაგვასაჩუქრა ჩვენ. ჩვენი ვალია, რომ საუკეთესოდ აღვზარდოთ ისინი, მიუხედავად გარემოს ზეწოლისა ან ზოგიერთი დესპოტი მასწავლებლისა. ისეთები, რომლებსაც სწავლა უყვართ, ცნობისმოყვარეები არიან, მშრომელები, შემწყნარებლები, მშვიდობისა და სამართლისთვის მებრძოლები, ცუდი ჩვევების მიმართ შორს მყოფები და მაღალი იდეალების მქონე ღირსეული ბავშვები. და თუ გვინდა, რომ ასეთნაირად აღვზარდოთ, რაც არ უნდა საკვირველი იყოს, არ უნდა ვიყოთ მათ მიმართ მაკონტროლებლები, საკუთარი შეხედულებები და აზრები ძალის გამოყენებით არ უნდა მოვახვიოთ თავს. ჩვენ მიმართ პატივისცემის დაკარგვის გარეშე მათთან მეგობრული ურთიერთობის დამყარება უნდა შევძლოთ. მათ მიმართ ტოლერანტული უნდა ვიყოთ, მაგრამ ზოგიერთ საგანგებო სიტუაციაში, გაბრაზების გარეშე, უნდა შეგვეძლოს ჩარევა, როგორც მშობელს. მათი წარმატებები მუდმივად სიყვარულითა და ყურადღების მიქცევით უნდა შევავსოთ. სხვადასხვა საკითხი მშვიდად, გონივრულად, ლოგიკურად და სამეცნიერო მონაცემების მიხედვით უნდა განვიხილოთ. ასევე მზად უნდა ვიყოთ მათგან ახალი რაღაცეების შესწავლისთვის და საკუთარი თავის გამოსწორებისთვის. იძულებით დაკოპლექსებული ბავშვები ფსიქოლოგიურად ზიანდებიან, ზეპირი მეთოდით სწავლა ბავშვებში ფსიქიკურ აშლილობას იწვევს. ბავშობაში ემოციურ და ინტელექტუალურ განვითარებას ხელს თუ შეუშლით, მთელი ცხოვრება დაიტანჯება. თუ მსგავსი რამ გადაგვხდა ბავშვობაში, ჩვენ უნდა ვეცადოთ, გამოვასწოროთ და შეძლებისდაგვარად საკუთარი თავი უნდა ვაკონტროლოთ ისე, რომ ეს ბავშვებს არ უნდა ვაგრძნობინოთ. ამისათვის ალლაჰს დახმარება უნდა ვსთხოვოთ.

ადამიანის არსებობის და გაჩენის - მოვლენების არსი

სამყაროს გამჩენ უზენაეს ალლაჰს თავალით ხილული თუ უხილავი, სულიერი თუ უსულო, რაც არსებობს, ტყუილუბრალოდ არ გაუჩენია. სამყაროში ყველა არსებას თავისი ადგილი და არსი გააჩნია. ადამიანი სხეულისა და სულისაგან შედგმარი ალლაჰის გაჩენილი სრულყოფილი არსებაა. სურათინის მე-6 აიათში ასეა ნაბრძანები: **„უეჭველად, ჩვენ ადამიანი საუკეთესო ფორმით გაგაჩინეთ“**. ადამიანი იმდენად ღირსეული და პატივცემული არსებაა, რომ როცა ალლაჰმა პირველი ადამიანი გააჩინა, მის წინაშე ანგელოზებს თავყანისცემა უბრძანა. ეს კი მიგვანიშნებს იმაზე, თუ ადამიანის არსებობა რამდენად მნიშვნელოვანია. ადამიანი იმდენად ძლიერი არსებაა, რომ დედამიწისა და მთების უტვირთავი პასუხისმგებლობა იტვირთა, როგორც ამას სურა აჰზაბის 72-ე აიათში გვიხსნის გამჩენი: **„უეჭველად, ჩვენ შევთავაზეთ პასუხისმგებლობა აედო ცასა და დედამიწას და მთებს, მაგრამ უარი თქვეს და შეეშინდათ მისგან, კაცმა კი იტვირთა იგი“**. ადამიანის ამქვეყნად გაჩენისა და არსებობის მთავარი მიზეზი და არსი ღვთისმსახურებაა. უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანს აუცილებელ პირობად მისდამი ღვთისმსახურება დაუწესა და მას დაუმორჩილა ყველაფერი, რაც ცასა და დედამიწაზე არსებობს. ადამიანს რომ საკუთარი ქმედებების შეფასება და შეგრძნება შეძლებოდა, ალლაჰმა ადამიანი აზროვნების, ანალიზისა და ცნობიერების ნიჭით შეამკო. ეს ყველაფერი ადამიანშია მოქცეული. უზენაეს-

მა ალლაჰმა სამყარო ადამიანის ასრებობისთვის გააჩინა და მასში არსებული: მცენარეები, ცხოველები, წყალი, მიწა და სხვა ადამიანის სარგებლობისთვის შეამკო. ადამიანი მასზე თავყანისცემის, მსახურებისა და ბრძანების შესრულებისთვისაა გაჩენილი. სურა ზარიათის 56-ე აიათში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს.

„მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამიანები, თუ არა ჩემდამი თავყანისცემისა-ღვთისმსახურებისა“. ამ აიათიდან ნათლად ჩანს, თუ ადამიანი რატომ მოველინა ამ ქვეყნად. ზოგიერთ ადამიანს ჰგონია, რომ ამქვეყნაზე მარტო ჭამა-სმის, დროს ტარების, სიმდიდრე-ქონების მოპოვებისთვის არსებობს. ადამიანი ტყუილად რომ არაა გაჩენილი, ამ საკითხს ზემოთ მოცემულ აიათში გავცანით. ახლა კი იმ ადამიანების გასაგონად, ვისაც ჰგონიათ, რომ მათ არანაირი პასუხისმგებლობა არ გაჩნიათ გამჩენის წინაშე და ის მიტოვებულია უყურადღებოდ. ამაზე სურა ყიამეთის 36-ე აიათში ასეა ნაბრძანები: **„ნუთუ ეგონა ადამიანს, რომ უპასუხისმგებლოდ იქნებოდა მიტოვებული“**? ადამიანი არის ფრიად პატივცემული ქმნილება ქმნილებათა შორის და ამ სტატუსს ადამიანური ის რესურსები წარმოქმნის, რომლებიც ალლაჰმა ადამიანის ბუნებაში ჩამოაყალიბა. ადამიანი ღმერთის მიერ ბოძებული ნიჭითა და სხვადასხვა მნიშვნელოვანი უნარით არის დაჯილდოებული, რომლებითაც მწვერვალებს იპყრობს. ადამიანი ხალიფას წოდებითაა მოხსენებული ყურანში და სწორედ ამიტომ უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანს

აკისრა მისდამი ღვთისმსახურების შესრულების ვალდებულება ისევ ადამიანის სასარგებლოდ. უზენაესი ალლაჰი არაფერზე და არავისზე დამოკიდებული არ არის, ყველაფერი მასზეა დამოკიდებული. მსახურება ისევ და ისევ ადამიანს სჭირდება და მსახურებით მოიპოვებს ადამიანი ღირსებასა და პატივისცემას გამჩენის წინაშე. როგორც ფიზიკურ მხარეს საკვებით საზრდოება ესაჭიროება, ასევე სულიერ მხარესაც გამჩენისადმი მსახურებით საზრდოება ესაჭიროება. მსახურება არის გრძნობა, რომელსაც ადამიანი ითავისებს, აანალიზებს, აცნობიერებს და მისი შესრულება დიდ სიხარულსა და სიამოვნებას ჰგვრის. იმაზე დიდი ბედნიერება რა უნდა იყოს, როდესაც გაჩენილი გამჩენის კმაყოფილების მოსაპოვებლად მასზე დაკისრებულ ვალდებულებებს სიხარულით ასრულებს და ამით მარადიულ ხსნას იმსახურებს. მსახურების შესრულებას ადამიანში არსებული რწმენის სიღრმე ასაზრდოებს. სულიერების უზრუნველყოფისთვის ყველაზე ძლიერი ქმედება ღვთისმსახურების შესრულებაა.

რა არის ღვთისმსახურება?

ღვთისმსახურება არის უზენაესი ალლაჰის-გამჩენის შესწავლა, შეცნობა, მისდამი თავყვანისცემა, თავმდაბლობა, თავაზიანობა, მისი განდიდება, პატივისცემა, მორჩილება, ბოძებული სიკეთეებისთვის მადლიერებისა და სიყვარულის გამოხატვა და მასზე გულწრფელი მორჩილება. ღვთისმსახურება ჩვენს გულში არსებული რწმენის ასახვაა ქცევაში.

ღვთისმსახურება ქვემოთ მოცემული 3 სახეობით შემოიფარგლება:

1. ღვთისმსახურების შესრულება თვით მორწმუნის მიერ სხეულით ანუ ფიზიკურად შესასრულებელი ღვთისმსახურება, როგორიცაა მარხვა და ლოცვა.

2. ქონების საშუალებით შესრულებული ღვთისმსახურება, როგორიცაა ზექათისა და სადაყის მოწყალების გაცემა.

3. სხეულითა და ქონების საშუალებით ღვთისმსახურება, რომელიც გამოიხატება ჰაჯობის შესრულების დროს.

ყველა ღვთისმსახურებას თავისი დრო და ადგილი გააჩნია, რომელიც ღვთისმსახურების შესრულებისთვისაა განკუთვნილი და იმ დროს არის მისი შესრულება ფარძი ანუ აუცილებელი.

მაგალითად: აუცილებელი მარხვა, რომელიც წელიწადში ერთი თვით შემოიფარგლება, რამადანის თვეშია აუცილებელი, ჯუმის ანუ პარასკევის ლოცვა მეჩეთში პარასკევ დღეს უნდა შესრულდეს.

ასევე ჰაჯობაც ანუ პილიგრიმოზაც, რომელიც წელიწადში ერთხელ ზილ ზიჯის მთვარის პირველ 10-ე დღეს სრულდება, მისთვის განკუთვნილ ადგილას, არაბეთში, მექასა და მედინაში უნდა შესრულდეს.

რატომ ვასრულებთ ღვთისმსახურებას?

პირველ რიგში, როგორც გამჩენი ბრძანებს: „მე არ გამიჩენია ჯინები და ადამიანები, თუ არა ჩემდამი თავყვანისცემისა-ღვთისმსახურებისა.“ ამ აიათის თანახმად, ჩვენი არსებობის არსი მსახურებაა. ამქვეყნად ყოველ ნაბიჯზე ჩვენთვის უთვალავი სიკეთე არსებობს, რომლებსაც ვსარგებლობთ. ჰაერი- რომელსაც ვსუნთქავთ, წყალი - რომელსაც ვსვამთ, პური - რომელსაც ვჭამთ, ყველა სახის ხილი და ბოსტნეული - რომელთაც თავისებური, განსხვავებული გემო და ფერი აქვს, ცხოველები - რომელთა ხორცს ვჭამთ და რძეს ვსვამთ - ეს ყველაფერი უზენაესი ალლაჰის მიერ ჩვენთვის ბოძებული სიკეთე და წყალობაა. ვინც სიკეთეს

გვიკეთებს, გვიხარია და მის მიმართ უდიდეს სიყვარულსა და პატივისცემას ვგრძნობთ, მისი მადლიერი ვართ და თუ რაიმეს დაგვაგა-
ლებს, სიხარულით ვასრულებთ. ასე არ არის? თუ კი ასეა, მაშინ გამჩენის მიმართ, რომელ-
მაც გაგვაჩინა და უთვალავი სიკეთე გვინ-
ყალობა, მადლიერი არ უნდა ვიყოთ მისი და
მის წინაშე ღვთისმსახურება არ უნდა შევას-
რულოთ? ჩვენ თუ ღვთისმსახურებას ვასრუ-
ლებთ, ეს გამჩენის წინაშე ჩვენი მადლიერების
გამოხატვაა ყველა იმ სიკეთისთვის, წყალო-
ბისათვის, რომელიც მოგვეცა. ალლაჰისადმი
რწმენას, სიყვარულსა და მორჩილებას მსახუ-
რებით გამოვხატავთ. თუ კი ალლაჰს ვეყვარე-
ბით, ამქვეყნიურზე მეტ სიკეთეს იმქვეყნად
გვინყალობებს და სამოთხის მარადიულ ბედ-
ნიერებას გვაზიარებს.

**რას მოვიგებთ ღვთისმსახურების
შესრულებით?**

**1. ღვთისმსახურება ალლაჰთან გვაახ-
ლოებს.**

ჩვენი არსებობის მიზანი ალლაჰის გაც-
ნობა და მის წინაშე მსახურებაა. ღვთისმსახუ-
რებით ალლაჰს ვუდასტურებთ, რომ მისი მსა-
ხური და მორჩილი ვართ, ვგრძნობთ, რომ მას
უფრო ვუახლოვდებით. ყოველგვარი შუამდ-
გომლობის გარეშე პირდაპირ მისგან ვითხოვთ
დახმარებას და მის წყალობას ვეფარებით.
მისი სიყვარულის მოსაპოვებლად რომ ვიღწ-
ვით, ამით ბედნიერებას ვგრძნობთ.

**2. ღვთისმსახურება ზნეობას გვიმალ-
ლებს.**

მსახურება ადამიანს ეხმარება სუფთა,
ლამაზი ზნეობის შეძენაში და საზოგადოე-
ბისთვის გამოსადეგ ადამიანად ჩამოყალიბე-
ბაში. ჩვენს გულებს ბოროტი ზრახვებისა და
ფიქრებისაგან წმენდს. ჩვენს სულს და გარეგ-
ნობას ასუფთავებს და ზნეობას გვიკეთილშო-
ბილებს.

3. ღვთისმსახურება რწმენას აძლიერებს.

რწმენის დაცვა და გაძლიერება მხოლოდ
მსახურებითაა შესაძლებელი. მსახურებას
თუ ღირსეულად შევასრულებთ, მაშინ რწმენა
გაგვიძლიერდება. როგორც ვხედავთ, მსახუ-

რება როგორც ამქვეყნიური, ასევე იმქვეყნი-
ური ცხოვრებისთვისაც მნიშვნელოვანია. თუ
ადამიანმა მსახურების გემო შეიგრძნო, სადაც
უნდა იყოს, მას თავს არასდროს დაანაბებს.
მუჰამედ შუამავალი ს.ა.ვ ამ მხრივ ყველაზე
შესანიშნავი, უბადლო მაგალითია. იგი დიდი
ყურადღებით ეკიდებოდა გამჩენისადმი მსა-
ხურს და ძალიან უყვარდა იგი, ყოველგვარ
საღვთო მსახურებას უკლებლივ და უნაკლოდ
ასრულებდა და ამისგან ის დიდ კმაყოფილება-
სა და ბედნიერებას გრძნობდა.

ერთი კაცი მუჰამედ შუამავალთან ს.ა.ვ
მივიდა და უთხრა:

-ალლაჰის შუამავალო, მასწავლე ისეთი
რამე, რომლის საბაბით სამოთხეში მოგხდები
და ჯოჯოხეთს ამაცილებს. - შუამავალმა მიუ-
გო:

-ალლაჰისადმი მსახურება ასრულე, მას
მოზიარე არდაუნესო, ლოცვა აღასრულე,
ზექათი - სავალდებულო მონყალება გაეცი,
ნათესავეები დაიცავი და ყურადღება მიაქციე
მათ.... (ბუხარი, ადაბი 10, მუსლიმი იმანი 14)

სხვა ერთ-ერთ გადმოცემაში კი ერთ დღეს
მუჰამედ შუამავალმა ს.ა.ვ მუაზის ხელი ხელ-
ში დაიჭირა და უთხრა.

-მუაზ! ღმერთმანი, მართლაც მიყვარხარ.

მუაზმა მიუგო:

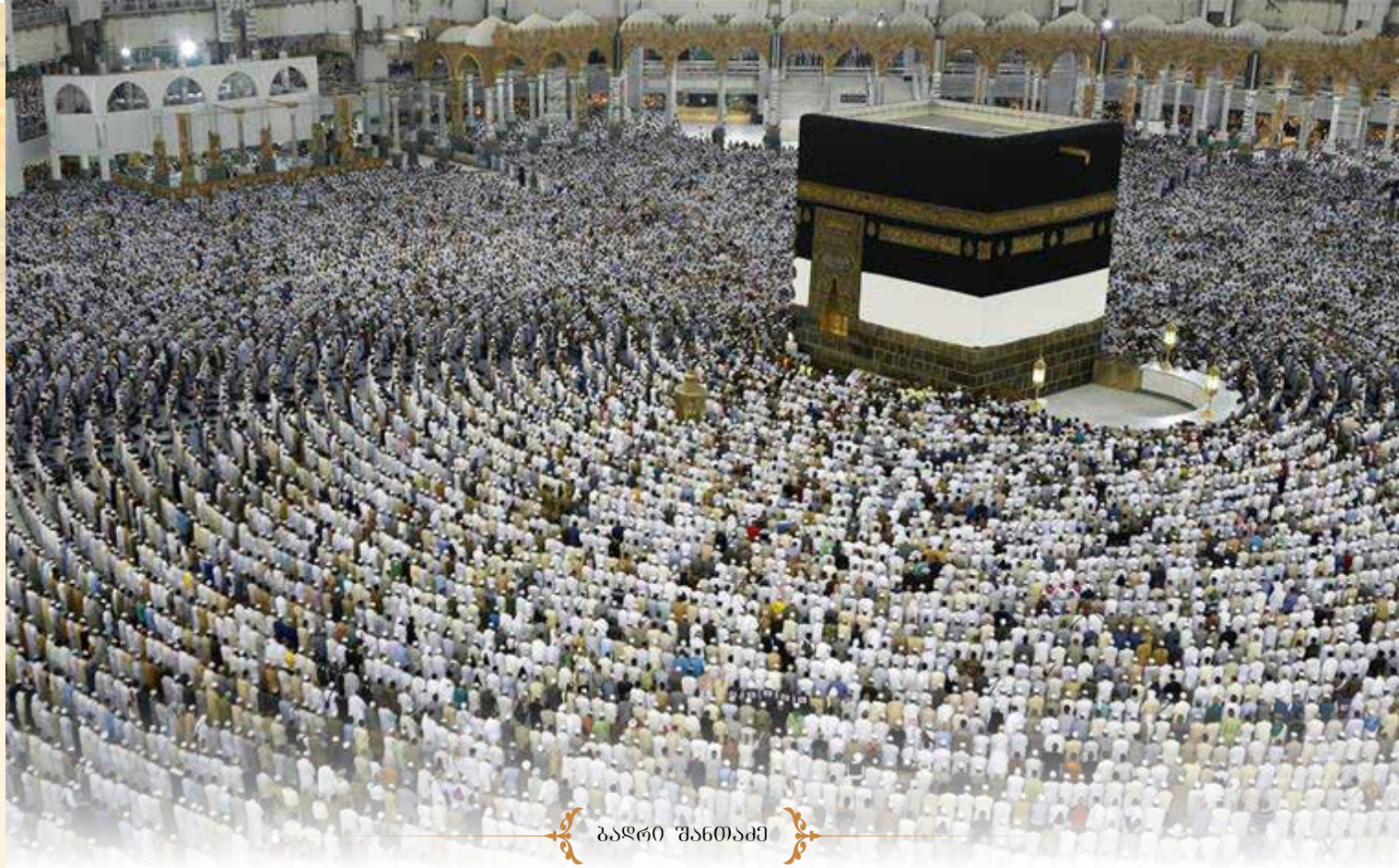
-მეც მიყვარხარ, ალლაჰის შუამავალო,

შუამავალმა ს.ა.ვ კი მუაზს ასე უთხრა:

- მუაზ, გირჩევ, ყოველი ლოცვის შესრუ-
ლების შემდეგ ეს ვედრება იკითხო,

- ჩემო ალლაჰო, დამეხმარე იმაში, რომ
შენ ყოველ წამს გაგიხსენო, შენი ბოძებული
წყალობისთვის მადლიერება გამოვხატო და
შენს საკადრისად ვასრულო შენდამი მსახუ-
რება. (აბუ დავუდი ვითრი 26)

ისლამში ღვთისმსახურებას იმდენად
დიდი მნიშვნელობა ენიჭება, რომ გამჩენი
მის შესრულებას ყოველდღიურ რეჟიმში მო-
ითხოვს მონმუნებისგან, რომელიც ძალიან
მნიშვნელოვანია სულიერების ამაღლებისა და
გაძლიერებისათვის. გამჩენმა მის წინაშე ღირ-
სეულ მსახურთაგანი გვამყოფოს.

ბადრი შანიძე

ჰაჯის მნიშვნელობა

ჰაჯის ღვთისმსახურება ისლამის ის ერთ-ერთი პირობათაგანია, რომლის შესრულება აუცილებელია ყველა შეძლებული მუსლიმისთვის. მისი შესრულება ხდება განსაზღვრულ დროს, ქალბეში, არაფატსა და მინაზე განკუთვნილი ღვთისმსახურების ალვლენით. ჰაჯი – გამგზავრებას, მოვლას ან მონახულებას ჰქვია, ხოლო ადგილების მიხედვით ღვთისმსახურების წარმართვას – „მანასიქი“.

წმინდა ადგილების მოლოცვა, როგორც ღვთისმსახურება, ყველა რჯულში გვხვდება კაცობრიობის ისტორიაში. არსებობს არ-გუმენტები, რომლებსაც ამ ღვთისმსახურების დასაწყისი შუამავალ ადამამდე მიჰყავს, მაგრამ აღსანიშნავია ისიც, რომ ყურანში, სურა ბაყარას 127-ე აიათში, საუბარია შუამავალ იბრაჰიმისა და ისმაილის მიერ განადგურებული ქალბის ხელახალ აღმართვაზე. ჰაჯის სურას 27-ე–29-ე აიათების მიხედვით კი მექაში ჰაჯის მოწოდება პირველად შუამავალ იბრაჰიმს ეკუთვნის. მას შემდეგ ყველა შუამავალი ღრმა რწმენით მიაშურებდა ქალბას.

ყაბული ჰაჯი ულოცავი ნამაზების, გაცდენილი მარხვის ან გაუცემელი ზეჟათის ცოდვის პატიების საშუალება კი ვერ გახდება, არამედ მათი დაგვიანებით გამონვეული ცოდვის პატიების მიზეზია. ალლაჰის მსახური ვალმოხდილი მანამ ვერ იქნება, ვიდრე ვალს არ გადაიხდის ან არ აპატიებინებს. ხათიბი ალლაჰის შუამავლის ჰადისს იხსენებს და ამბობს, რომ დიდ ცოდვაში ვარდება ის, ვინც არაფატის ვაქფეზე ჩერდება, მაგრამ ჰგონია, მისი ცოდვები არ მიეტევენ.

ჰაჯის შესრულებისას ყაბულობისთვის გარკვეული პირობები არსებობს; ჰაჯის შესასრულებლად აუცილებელია დრო, ხოლო ყაბული რომ იყოს, საჭიროა შესრულება მიზანდასახულად, მთელი სიზუსტით, ახალი შეთხზვების ანუ ბიდლების გარეშე. შუამავლის ჰადისში ნათქვამია: „ვინც ბიდლას სჩადის, მარხვა, ჰაჯი და ჯიჰადი უყაბულოა.“ (დეილემი)

მატერიალური სარგებლის ჰაჯთან დაკავშირება არასწორია. ვალის მოხდისა და ცოდვების მონანიების შემდეგ უნდა შეს-

რულდეს ჰაჯი. თაბარანი შირას მიერ გადმოცემულ ჰადისებში ნათქვამია: „ჰაჯი გახდით და სხვაზე არ იქნებით დამოკიდებული. მგზავრობით კი გამოჯამრთელდებით.“ ან კიდევ „ჰაჯი სიმდიდრეს მოგცემთ, მრუშობა კი გაგაღატაკებთ.“

ჰაჯის შესრულების დროს სიკვდილი ნუ შეგაშინებთ. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „ცოდვები მიეტევება მას, ვინც ჰაჯად წასვლისას ან უკან დაბრუნებისას მოკვდება და დაუსჯელად, ანგარიშსწორების გარეშე შევა სამოთხეში.“ (ისფეჰანი)

ჰაჯის შესრულებისას ვინმეზე ზიანის მიყენება ან წვალება არ შეიძლება. საჭიროა გულისხმიერება, დახმარება და მოთმენა: „გულქვას სიკეთე არ ჩაეთვლება. ერიდეთ პირქუშობას, გულმონყალება ის სამკაულია, რომელიც დაუნდობლობას ფარავს.“ ბრძანებს ალლაჰის შუამავალი და გადმოცემს მუსლიმი.

ხოლო ბუჰარის მიერ გადმოცემულ ჰადისში ვკითხულობთ: „ჰაჯის მომლოცველი თუკი აუგს არ იტყვის და სიმართლეს არ გადაუხვევს, ისეთივე უცოდველი გახდება, როგორიც დედის მუცლიდან დაიბადა.“

ჰაჯის ფარძად დამკვიდრება.

ისლამის დასაბამიდან არსებობდა ისეთი ტრადიციები, რომლებიც, ერთი შეხედვით, ჰაჯის რიტუალებს ჰგავდა, მაგრამ ისინი კერპთაყვანისმცემლობის ნაწილი იყო. ჰიჯრადან მე-9 წელს კი ზეგარდმოველინა ალი იმრანის სურას 96-ე-97-ე აياتები, რომლებმაც ფარძად დაანესა ჰაჯი მუსლიმებისთვის. ალლაჰის შუამავალმა საზოგადოებას ასწავლა ღვთისმსახურება ისეთი სახით, როგორი სახითაც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს. ჰიჯრეთიდან მე-10 წელს ალლაჰის შუამავალმა პირველად შეასრულა ჰაჯი. ეს იყო მისთვის პირველი და უკანასკნელი, თავის ცხოვრებაში ერთი, მაგრამ შთამბეჭდავად შესრულებული. ჰაჯი, რომელმაც ისლამის ისტორიაში გარდატეხა მოახდინა, რის შედეგადაც საზოგადოებაში უფლებრივი თანასწორობა დამკვიდრდა.

მექაში შეკრებილ საჰაბეებს მან მიმართა სიტყვებით, რომლებიც ცხადყოფდა, რომ ის მათ ემშვიდობებოდა. მისი აღსას-

რული უკვე ახლოს იყო. არაფატზე გაჩერებისას ზეგარდმოველინა აიათი, რომელმაც ეს ყველაფერი დაამოწმა: **„დღეს დავასრულე თქვენი რჯული, სრულად გიბოძეთ წყალობა და ავირჩიე თქვენთვის ისლამი სარწმუნოებად.“** (სურა მაიდა, 5/3)

ერთხელ ალლაჰის შუამავალს ჰკითხეს: „რომელი ამავია ყველაზე სასიკეთოო?“ მან უპასუხა: „მტკიცე რწმენა!“ კვლავ ჰკითხეს: „მის შემდეგ?“ ასე უპასუხა: „ალლაჰის გზაზე ჯიჰადი!“ ისევ ჰკითხეს: „მის შემდეგ?“ „ყაბული ჰაჯი“ – ასცა პასუხი.“ (ბუჰარი, ჰაჯ-4)

მორწმუნე როდესაც იჰრამით შეიმოსება, მას ისეთი განცდა ეუფლება, რომ თითქოს სუდარაში იყოს გახვეული. ეს ყველაფერი მას ავინყებს მინიერ ცხოვრებას და ახსენებს მარადიულს. იქ ბოროტება არ არსებობს, ზიანის მიყენება არ შეიძლება, ჭკვა და გონება მიმართულია სიკეთის, თანადგომის, შეწყალებისა და დახმარებისკენ. მაშინ მომთმენი გამარჯვებულია. მდიდარსა და ღარიბს, მინისტრსა და მუშას – ყველას თანასწორი უფლება აქვს.

მატერიალურად და ფიზიკურად შესასრულებელი ეს ღვთისმსახურება მრავალ სასწაულსა და სარგებელს შეიცავს. ჰაჯის სურას 27-28 აიათებში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: **„აუწყე ხალხს ჰაჯის შესახებ და მოვლენ ისინი შენთან ფეხით და ჩქარმავალი აქლემებით ქვეყნის შორეული მხარეებიდანაც! დაე, დაამოწმონ მათ ის, რასაც სარგებელი მოაქვს მათთვის და ახსენონ ალლაჰის სახელი დანიშნულ დღეს პირუტყვზე, რომელიც მან სარჩოდ უბოძა...“**

და ბოლოს ჰაჯი არის ღვთისმსახურება, რომელიც თავს უყრის მუსლიმებს მსოფლიოს ყველა მხრიდან. სხვადასხვა ენის, სხვადასხვა ერის, სხვადასხვა ფერისა თუ წარმომავლობის ადამიანები ერთიანდებიან ყურანის შუქის ქვეშ და იზიარებენ ერთიმეორის ჭირ-ვარამს.

ალლაჰმა შეძლება მისცეს საშუალება ყველა მუსლიმს, იგემოს ეს ბედნიერება. ამინ.

ყურბანი

რეზო მიქელაძე

სიტყვა „ყურბანი“ დაახლოებას ნიშნავს. მისი, როგორც რელიგიური ტერმინის, მნიშვნელობა ასეთია: ღვთისმსახურების მიზნით ფიზიკურად უნაკლო ცხოველის, კონკრეტული პირობებისა და წესების დაცვით, ყურბან-ბაირამის დღეებში მსხვერპლად შეწირვა.

ყურბნის შეწირვა ჰიჯრით მეორე წელს დადგინდა სავალდებულოდ, რაც ეყრდნობა ყურანს, სუნნეთსა და იჯმას.

ყურანში მოცემულია ცნობები ყურბანის ისტორიის შესახებ, რომლის სათავეც ადამ (ა.ს.)-მდე მიდის. ცნობილია აგრეთვე, რომ მსხვერპლშეწირვა, როგორც ღვთისმსახურება, ისლამამდელ ზეციურ რელიგიებშიც არსებობდა.

ამ საკითხში ძირითადი საწყისი იბრაჰიმს (ა.ს.) ეყრდნობა. ამიტომ ყურბანი იბრაჰიმის (ა.ს.) სუნნეთია. აღნიშნულ ღვთისმსახურებას საფუძვლად უდევს ცნობილი ამბავი იბრაჰიმისა, რომელსაც ღმერთმა აღუსრულა სურვილი და ვაჟიშვილი მიჰმადლა. თუმცა წინ იყო გამოცდა, რომლის თანახმად, იბრაჰიმს ეს ვაჟიშვილი მსხვერპლად უნდა შეეწირა. იბრაჰიმმა (ა.ს.) ზედმიწევნით შეასრულა დანაპირები და ვაჟიშვილის მსხვერპლად შეწირვა მტკიცედ გადაწყვიტა,

მაგრამ ღმერთმა უბოძა მას მსხვერპლი, რომელიც იბრაჰიმს თავისი ვაჟიშვილის მაგივრად უნდა შეეწირა. ღვთის წიგნი გვამცნობს: „როცა მიაღწია მასთან ერთად სეირნობის ასაკს, უთხრა: „შვილო ჩემო, უეჭველად, სიზმარში ვიხილე, რომ მსხვერპლად გწირავდი. მაშ, გაიაზრე, აბა რას ჭვრეტ?“ შვილმა კი მიუგო: „მამაჩემო! ჰქმენ, რაც გებრძანა. მე მიხილავ მომთმენთაგან თუ იქნება ნება ალლაჰისა!“ „და გარდმოვსხით მადლი მასზე და ისჰაყზე. მათ შთამომავალთა შორისაა კეთილისმქმნელი და საკუთარი თავისადმი აშკარად უსამართლო.“ საფუაფი. 37/102-113

რა არის ყურბნის რელიგიური დასაყრდენი?

სურა ქევსერში ვკითხულობთ: - „ილოცე შენი ღმერთისთვის და მას დაუკალი შესაწირი!“ ყველაზე სანდო ლოცვა, გადმოცემის თანახმად, ბაირამის ლოცვაა, ხოლო შესაწირი - ბაირამის დღეებში შეწირული მსხვერპლი.

„ვინც საშუალებას ნახავს და მსხვერპლს არ შესწირავს, ჩვენს სალოცავს არ მოუახლოვდეს!“

მსგავსი ტიპის გაფრთხილება ვაჯიბის უგულებელყოფის შემთხვევას გულისხმობს. სუნნეთი არის გზა, რომელსაც შუამავალი

მიჰყვებოდა და სუნნეთი თავის მხრივ არ გამორიცხავს, რომ ესა თუ ის ღვთისმსახურება ვაჯიბია.

ზოგადად ყურბნის, როგორც ღვთისმსახურების, შესახებ წმინდა ყურანში რამდენიმე აიათი არსებობს. სურა საფფათის 107-ე აიათში აშკარად არის გაცხადებული, რომ შუამავალ იბრაჰიმს შესანიშნავად გამზადებული შვილის გამოსასყიდად დიადმა გამჩენმა ყურბანი უბოძა. აიათში ვკითხულობთ: **“და გამოსასყიდად ვუბოძეთ მას უდიდესი შესანიშნავი”.**

გარდა ამისა, ქვემოთ მოცემული აიათებიც ყურბნის ღვთისმსახურებას უკავშირდება:

„ყოველი თემისთვის ჩვენ დავადგინეთ მსხვერპლშენიშვნის ადგილი, რათა მათ ახსენონ ალლაჰის სახელი საქონელზე, რომელიც მან უბოძა. თქვენი ღვთაება ერთადერთი ღმერთია! მაშ, იყავით მისი მორჩილნი!...“
(სურა ჰაჯი, აიათი 34)

“უსათუოდ ვერ მიაღწევს ალლაჰთან ხორცნი შესანიშნავისა და ვერც სისხლნი მისი. მაგრამ მიუვა მას მხოლოდ თქვენი ღვთისმოსაშობა. ასე დაგიმორჩილათ ისინი თქვენ, რათა ადიდოთ ალლაჰი იმისთვის, რომ დაგაყენათ სწორ გზაზე. მაშ, ახარე სიკეთისმქმნელთ!” (სურა ჰაჯი, აიათი 37)

ზემოთ მოყვანილი აიათები დასტურია იმისა, რომ ყურბნის შეწირვა ღვთისმსახურების ერთ-ერთი პრაქტიკული გამოვლინებაა. ამ მიზნით შეწირული საქონლის არც

ხორცი და არც სისხლი, ბუნებრივია, დიად გამჩენთან არ მიაღწევს, თუმცა ყველაზე მეტად მნიშვნელოვანია ის, რომ გამჩენთან მიაღწევს თითოეული პიროვნების გულწრფელობა და ღვთისმოსაობა, რომელიც უზენაეს ალლაჰზე მორჩილების ცხადი გამოვლინებაა.

ყურბნის შესახებ არსებობს მრავალი ჰადისიც:

“ის თქვენი წინაპრის, იბრაჰიმის, სუნნეთია!” „ყურბნის თითოეულ ბენვში თითო სიკეთეა!”

“...უეჭველია, რომ მსხვერპლის სისხლი სანამ მიწაზე დაიდვრებოდეს, მანამდე ღმერთთან აღწევს!”

ენესის რ.ა. გადმოცემის თანახმად, თავად უნახავს, როგორ შესწირა ღვთის შუამავალმა მსხვერპლი.

მსხვერპლის შეწირვის მიზანი იმ უთვალავ წყალობათა გამო ღვთისადმი მადლიერების გამოხატულებაა, რომლებიც ადამიანს გამჩენმა უბოძა. გარდა ამისა, მსხვერპლის შეწირვა ცოდვებისგან განწმენდის საშუალებაა.

შეწირული მსხვერპლის ხორცი შეიძლება მიირთვას როგორც შემწირველის ოჯახის წევრებმა, ისე ღარიბებმა. მსხვერპლის ხორცით უმეტესწილად შეჭირვებული და დახმარების საჭიროების მქონე ადამიანები სარგებლობენ.

მუსლიმმა, რომელიც გონივრული, თავისუფალი და რელიგიური სტანდარტების შესაბამისად მდიდრად ითვლება, უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მიზნით უნდა დაკლას ყურბანი. ასე ის მატერიალურად შეჭირვებულ ოჯახებს დაეხმარება და, შესაბამისად, დიად გამჩენს დაუახლოვდება.

რა არის ყურბნის შეწირვის მიზანი?

თავდაპირველად, უნდა ვიცოდეთ, რომ ყურბნის შეწირვის უმთავრესი მიზანი უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვება და მასთან დაახლოების სურვილია. ყურბანი, ამავე დროს, როგორც სოციალური თანადგომის, ასევე ურთიერთდახმარების სახასიათო ნიშნულია. აღნიშნული ღვთისმსახურების შესრულებით, უფრო მეტად, მოსახლეობის ღარიბი ფენა სარგებლობს.

როგორც ჩანს, ყურბნის ღვთისმსახურების არსში გამჩენთან დაახლოება და საზოგადოებისთვის მზრუნველობის თვითშეგნება იკვეთება. ყურბნის შეწირვა მუსლიმი საზოგადოების მნიშვნელოვანი სიმბოლოა და ის საუკუნეების განმავლობაში ჩვენი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი იყო.

ისლამი ადამიანის ინდივიდუალურ ღირებულებებს ყოველთვის ითვალისწინებს. ამასთან ერთად, ყურადღებას აქცევს საზოგადოების გამაერთიანებელ ზოგიერთ ბრძანებას, რომელიც ზექათის, ჰაჯობისა და ყურბნის მსგავსი სოციალური ხასიათის მქონე ბრძანებებში ნათლად ვლინდება. აღნიშნული ბრძანებები დასაბამიდან მოყოლებული მუსლიმი საზოგადოების ცხოვრებაში რწმენის ძირითად საფუძვლებს აერთიანებს. მისმა არსმა ჩვენამდე უწყვეტად მოაღწია და იგი ცვლილებებს არასოდეს დაქვემდებარებულა.

მსხვერპლის შემწირავი პიროვნება 4 პირობას უნდა აკმაყოფილებდეს:

- 1) პიროვნებას უნდა გააჩნდეს გარკვეული რაოდენობის ქონება.
- 2) უნდა იყოს მუსლიმი.
- 3) უნდა იყოს ზრდასრული და გონიერი.
- 4) პიროვნება უნდა იყოს ადგილობრივი, მგზავრად არ უნდა ითვლებოდეს. გამომდინარე აქედან, არამუსლიმებს, პატარა ბავშვებს, ფსიქიკურად დაავადებულებს, მგზავრებსა და ღარიბებს მსხვერპლის შეწირვის ვალდებულება არ გააჩნიათ.

სავალდებულო ყურბნის შეწირვის დრო.

სავალდებულო ყურბნის დაკვლა ყურბან ბაირამის პირველ, მეორე და მესამე დღეს მზის ჩასვლამდე გრძელდება. დაკვლის დრო იქ, სადაც ბაირამის ლოცვა სრულდება - ლოცვის დასრულების შემდეგაა, ხოლო იქ, სადაც ბაირამის ლოცვა არ სრულდება, დილის ლოცვის შემდეგ იწყება. რა თქმა უნდა, ყურბან- ბაირამის პირველ დღეს დაკვლა უფრო უკეთესია.

რომელი ცხოველები შეიძლება დაიკლას ყურბნად?

ყურბნად დაიკვლება: ცხვარი, თხა,

მსხვილფეხა საქონელი: კამეჩი, ძროხა, ხარი, აქლემი. აღნიშნული საქონლის გარდა, სხვა ცხოველების ყურბნად შეწირვა მიუღებელია. თხა და ცხვარი - არანაკლებ ერთი წლის, მსხვილფეხა პირუტყვი - არანაკლებ ორის წლის, ხოლო აქლემი აუცილებლად ხუთი წლის უნდა იყოს. გარდა ამისა, თუკი წვრილფეხა პირუტყვთან კონკრეტულად ცხვარი 6 თვის ასაკში 1 წლის შესახედობის იქნება, მისი დაკვლაც მიზანშეწონილი იქნება.

როგორი უნდა იყოს საყურბნედ გამზადებული ცხოველი?

საყურბნედ გამზადებული ცხოველი, პირველ რიგში, უნდა იყოს ჯანმრთელი, არ უნდა ეკლოს კიდურები. ეს ღვთისმსახურების მხრივ ძალიან მნიშვნელოვანია. გამომდინარე აქედან, ყურბნად არ შეიძლება ისეთი კოჭლი პირუტყვის დაკვლა, რომელსაც სიარული უჭირს, მჭლეა, ორივე თვალიდან ბრმაა, ორივე, ან ერთი რქა მოტეხილი აქვს, ენა, კუდი, ყური ან ძუძუ მოკვეთილი და კბილები სრულად, ან ნახევრად დაცვენილი აქვს. თუმცა საყურბნედ არ აქვს პრობლემა პირუტყვს, თუკი დაბადებიდან არ აქვს რქა, კოჭლია, თვალები გაურბის, ერთი ყური გახვრეტილი, ან გახეული აქვს.

რას უნდა მიეცეს განსაკუთრებული ყურადღება ყურბნის დაკვლის დროს?

ყურბნად გამზადებულ ცხოველს ტკივილი არ უნდა მიაყენო და არ უნდა აწვალო. პირუტყვი გამოცდილმა პიროვნებამ უნდა დაკლას და ეს პროცესი რაც შეიძლება სწრაფად უნდა დასრულდეს. ასევე ყურადღება უნდა მიექცეს გარემოს სისუფთავეს. ყურბნის დაკვლის დროს პირუტყვი მეორეს ვერ უნდა ხედავდეს.

რაში მდგომარეობს ყურბნის დაკვლის დროს “ბისმილლაჰის” წარმოთქმის არსი და ამ დროს რომელი ვედრება უნდა წავიკითხოთ?

რა მიზნითაც უნდა იყოს, პირუტყვის დაკვლის დროს “ბისმილლაჰის” წარმოთქმა აუცილებელია. თუკი პირუტყვის დაკვლის დროს პიროვნება შეგნებულად არ წარმოთქვამს “ბისმილლაჰს”, იმ პირუტყვის ხორცის ჭამა არ შეიძლება. თუმცა დავინწყების შემთხვევაში ნებადართულია.

ყურბნის დაკვლის დროს სამჯერ “ბის-მილლაჰი ალლაჰუ ექბერ” წარმოვთქვამთ და შემდეგ აიათებს წავიკითხავთ:

“ყულ ინნეს სელაათი ვე ნუსუჟი, ვე მე-ჰიააიე, ვე მემათი ლილლაჰი რაბბილ აალე-მინ ლაა შერიიქე ლეჰ. ვე ბი ზაალიქე უმი-რთუ ვე ენე ევველულ მუსლიმიინ.” (სურა ენამი, 162/163)

“ინნი ევჯჯეჰთუ ევჯჰიე ლილლეზი ფეტერეს სემავაათი ველ ერდე ჰანიიფენ ვე მაა ენე მინელ მუშრიქიინ”.

აუცილებელია თუ არა ყურბნის დაკვლის დროს დამკვლელი იყოს აბდესიანი?

უნდა ითქვას, რომ ყურბნის დამკვლელი არ არის აუცილებელი, იყოს აბდესიანი, თუმცა, თუკი აბდესიანი იქნება, უკეთესია.

რომელი პირუტყვი შეიძლება დაკლას რამდენიმე პიროვნებამ?

თხა და ცხვარი მხოლოდ ერთმა პიროვნებამ უნდა დაკლას, ხოლო რაც შეეხება მსხვილფეხა პირუტყვს, შუამავლის ჰადისებზე დაყრდნობით, შესაძლებელია დაკლას არაუმეტეს შვიდმა პიროვნებამ განუსხვავებლად კენტის, ან ლუნისა. (ებუ დაუდი, დაჰია, 7-8).

შეიძლება თუ არა რამდენიმე მეწილემ ნებაყოფილობით სავალდებულო, ან შეპირებული ყურბანი ერთად დაკლას?

არ არის აუცილებელი რამდენიმე მეწილის განზრახვა იყოს ანალოგიური დასაკვლელ ერთ მსხვილფეხა ყურბანში. თუმცა ეს პროცესი ზოგადად ღვთისმსახურების მიზანს უნდა ემსახურობდეს. ასე შეიძლება ერთი საყურბნე პირუტყვი რამდენიმე პიროვნებამ შეპირებულის, ნააფილეს, ან სავალდებულო ყურბნის განზრახვით დაკლას.

ვინ არის ვალდებული, დაკლას ყურბანი?

მუსლიმი, რომელიც გონიერი, თავისუფალი და რელიგიური სტანდარტების შესაბამისად მდიდრად ითვლება, უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების მიზნით დაკლავს ყურბანს. რელიგიურად მდიდრად ითვლება პიროვნება, რომელსაც ძირითადი მოთხოვნებისა და ვალდებულების გარდა, 80 გრ ოქრო, ან მისი ტოლფასი ღირებუ-

ლების ფული, ან ქონება გააჩნია. გამომდინარე აქედან, ასეთი პიროვნება უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული წყალობის გამო მადლიერების გამოსახატავად ვალდებულია, დაკლას ყურბანი.

სავალდებულოა თუ არა, მდიდარმა ცოლ-ქმარმა ცალ-ცალკე დაკლას ყურბანი?

ნებისმიერი ღვთისმსახურება ინდივიდუალურია. ამიტომ რელიგიურად მდიდარი ცოლ-ქმარი ვალდებულია, ყურბანი ცალ-ცალკე დაკლას.

ვალდებულია თუ არა მგზავრი, დაკლას ყურბანი?

მგზავრი არ არის ვალდებული, დაკლას ყურბანი. თუმცა, თუკი დაკლავს, რა თქმა უნდა, უკეთესია და მადლს მოიგებს. ისინი, ვინც მგზავრობის დროს დაკლავენ ყურბანს და ბაირამის დღეებში ოჯახში დაბრუნდებიან, არ არიან ვალდებულნი, ყურბანი ხელახლა დაკლან. მაგრამ ვინც მოგზაურობის პერიოდში ყურბანს არ დაკლავს და ბაირამის დღეებში ოჯახში დაბრუნდება, ვალდებულია, ყურბანი დაკლას.

როგორ უნდა მოვექცეთ ყურბნის ხორცს?

შაუამავალმა (ს.ა.ს.) თავდაპირველად შეწირული ხორცის სამ დღეზე მეტი ხნით შენახვა აკრძალა, მაგრამ შემდეგ ისევ ბრძანა,

რომ მორწმუნეს შეეძლო, შეწირული ხორცი შეენახა.

შუამავალი მუჰამედი ყურბნის ხორცს სამ ნაწილად გაყოფდა. ერთ ნაწილს ღარიბებს მისცემდა, მათ, ვინც ვერ შეძლო ყურბნის დაკვლა, მეორეს ნათესავებს, ახლობლებს, ან მეზობლებს გადასცემდა, ხოლო მესამე ნაწილს ოჯახის წევრებისთვის დატოვებდა. *(ეზუ დაფუდი, დაჰაია, 10).*

მომსახურების სანაცვლოდ ყასაბისთვის ყურბნის ხორცის მიცემა არ არის ნებადართული, ვინაიდან ასეთ შემთხვევაში ყურბნის ღვთისმსახურების შესრულებისთვის საჭირო ხარჯი ღვთისმსახურებისთვის გაღებული თანხიდან იქნება გაცემული. კეთილშობილი ალი გადმოგვცემს: ალლაჰის შუამავალმა აქლემების დაკვლისას იქვე ყოფნა, ცხოველის ტყავის და სხვა კიდურების განაწილება მიზრძანა. ასევე ამიკრძალა იმ ნაწილებისგან ყასაბისთვის მომსახურების სანაცვლოდ მიცემა და მითხრა, რომ ყასაბის მომსახურების საფასურს მე თვითონ მივცემო *(მუსლიმი, ედჰიე, 28; ეზუ დაფუდი, დაჰაია, ნესაი, დეჰაია, 37).*

როგორ უნდა გამოვიყენოთ ყურბნად დაკლული ცხოველის ტყავი?

ყურბნად დაკლული ცხოველის ტყავი ვინმე ღარიბს, ან საქველმოქმედო ორგანიზაციას უნდა მიეცეს. გამომდინარე აქედან,

ყურბნად დაკლული ცხოველის ტყავის გაყიდვა, ყასაბისთვის განეული სამსახურისთვის ანაზღაურების სახით, ან აგრეთვე საყურბნე ცხოველის მოვლის სანაცვლოდ მიცემა დაუშვებელია. იმ შემთხვევაში, თუკი ტყავის გაყიდვა მოხდება, აღებული ფული ღარიბებს უნდა გადაეცეს.

შეიძლება თუ არა ყურბნად დაიკლას პირუტყვი, რომელიც საყურბნედ შესყიდვის დროს ჯანმრთელი იყო და შემდეგ შეექმნა პრობლემა?

ასეთ შემთხვევაში, თუკი ვინმე ჯანმრთელ საყურბნე პირუტყვს შეისყიდის და შემდეგ შეიქმნება ნაკლული, თუკი პიროვნება მდიდარია, ხელახლა იყიდის უნაკლო პირუტყვს და დაკლავს. მაგრამ ვისაც ხელმორედ ყიდვის საშუალება არ გააჩნია, დაკლავს იმას, რომელიც იყიდა ჯანმრთელი, თუმცა შემდეგ ნაკლული წარმოიქმნა.

ალლაჰის შუამავალი იმ დროიდან, როდესაც ყურბნის დაკვლა მუსლიმებისთვის დაწესდა, ყოველ წელიწადს თვითონ კლავდა ყურბანს და ამ მადლმოსილ ღვთისმსახურებას ღირსეულად ასრულებდა *(მუსლიმი, ედაჰი, 17).*

ამასთან ერთად, შუამავალი გვასწავლის, რომ ყურბან-ბაირამის დღეებში ყველაზე საუკეთესო ღვთისმსახურება ყურბნის დაკვლაა. შუამავალი ბრძანებს, რომ ყურბნის დაკვლისთანავე ის ღვთის წინაშე მიიღება და საყურბნე პირუტყვის თითოეული ნაწილი პიროვნების ნამოქმედართა წიგნში სიკეთის სახით ჩაიწერება *(თირმიზი, ედაჰი, 1. იბნი მაჯე, ედაჰი, 3).*

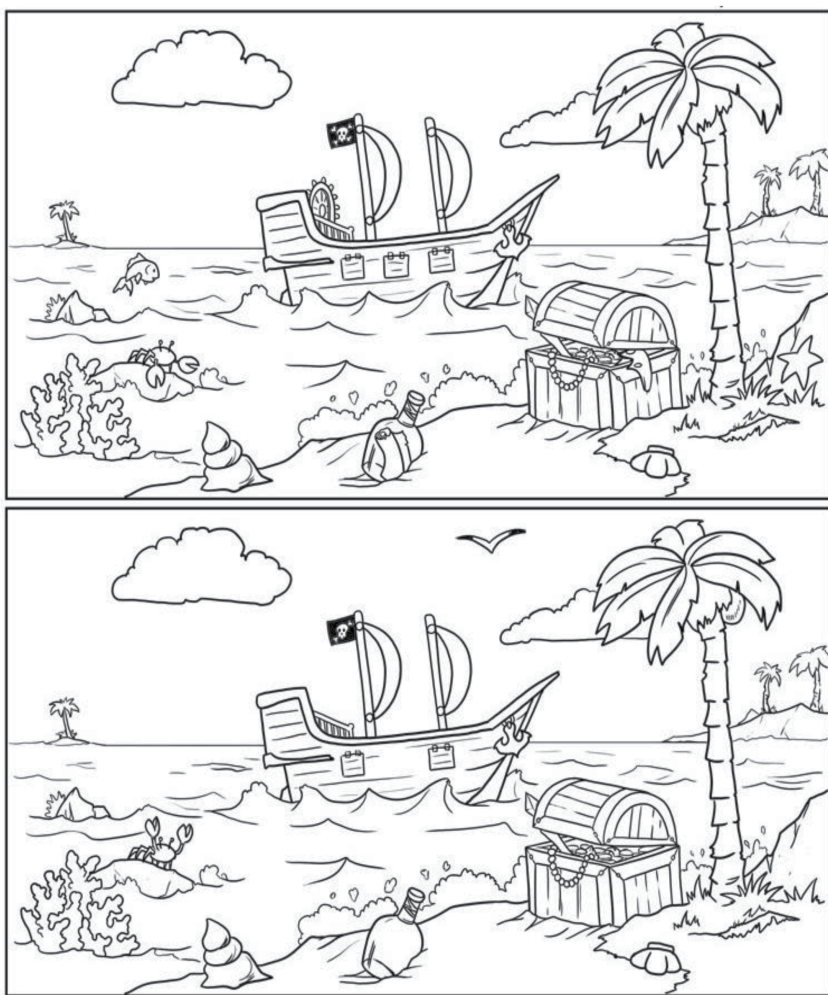
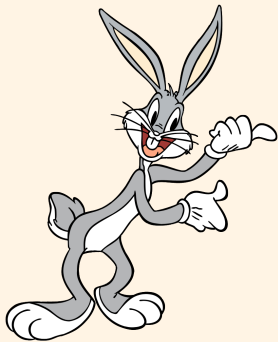
ნაბადართულია თუ არა “ვექალეთის”, ანუ მინდობის გზით შეწირული ყურბანის სხვას დააკვლევიანო?

როგორც შეიძლება საკუთარი ყურბანი თვითონ დაკლა, ასევე შესაძლებელია მინდობის გზით სხვას დააკვლევიანო. ვიცით, რომ ყურბანი არის მატერიალური ღვთისმსახურება და ასეთ შემთხვევაში მინდობის გზა ნებადართულია.

ის, ვინც მინდობის გზით კლავს ყურბანს, ნება ეძლევა, სხვა პიროვნებას, ან ორგანიზაციას მისცეს სიტყვიერი, ან წერილობითი მინდობის უფლება და ასე შეასრულოს ყურბნის დაკვლის ღვთისმსახურება.

საბავშვო გვერდი

იპოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

საბავშვო ცესცები

- რომელ შუამავალმა ააგო გემი ღვთიური ბრძანებით?
 - შუამავალმა მუსა (ა.ს.)-მა
 - შუამავალმა ნუჰ (ა.ს.)-მა
 - შუამავალმა იუნუს (ა.ს.)-მა
 - შუამავალმა ადემ (ა.ს.)-მა
- ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან, რომელი საქმიანობა არ გაუწევია შუამავლობის მისიის დაკისრებამდე შუამავალ მუჰამედ (ს.ა.ს.)?
 - ვაჭრობა
 - სახელმწიფოს მართვა
 - მწყემსობა
 - მართლათა გვერდით დგომა
- ქვემოთ ჩამოთვლილ ფრინველთაგან, რომელი მიფრინავს ზამთრობით თბილ ქვეყნებში?
 - ყვავი
 - ნერო
 - მტრედი
 - ორბი
- ვინ გამოიგონა ნათურა?
 - ანიუტონმა
 - ედისონმა
 - ჟულეს ვერნემ
 - ჟულიუს სეზარმა
- რომელია ძუძუმწოვარი თევზი?
 - კალმახი
 - ზვიგენი
 - ორაგული
 - ვეშაპი